

гармонії з природою та культурою – духовним надбанням людства. Схематично етапи духовного сходження героя можуть бути представлені так: легке піддання загальному впливові натовпу, грубість поведінки, виникнення зацікавленості, заглиблення у роздуми, поява чемності, розходження поглядів, прояв великого захоплення до шедевра мистецтва.

Прозріння Тома, котрий тягнеться до прекрасного, протистоїть у новелі сталій негативній позиції до мистецтва мешканців міста, які під впливом соціальних життєвих негараздів поступово втрачають свою людську природу і перетворюються на натовп. Об'єктом їх ненависті стає картина «Мона Ліза» Леонардо да Вінчі. Характерною прикметою натовпу є те, що він позбавлений ієрархічного поділу — всі люди в середині великої групи людей є рівними, відмінності між ними знівельовані, вони нібито стають однією істотою з надіндивідуальними психічними рисами та властивостями. Зооморфізми, метафори та порівняння «Натовп вив, і руки дзьобали портрет, наче голодні птахи» [1, с. 319] виразно підкреслюють цю його особливість. Натовп можна охарактеризувати як тимчасове об'єднання великої кількості людей, що мають безпосередній контакт між собою та майже ідентично реагують на надзвичайну подію у місті. Це натовп діючий (агресивний). Соціальні негаразди, які існують у суспільстві, зробили об'єктом його ненависті прекрасне. Абсурд життя призвів до абсурдної поведінки мешканців міста майбутнього.

Список використаних джерел

1. Бредбері Р. Усмішка. Д. М. Веприяк. Світова література. 5-8 класи. Київ : «Альфа», 1993. С. 315–320.
2. Основи безпеки життєдіяльності: Розробки уроків у 7-11-х кл. / упоряд. М. Голубенко. Київ : Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с. (Б-ка «Шкільн. світу»).

НАВЧАННЯ УЧНІВ БЕЗПЕЧНІЙ ПРАЦІ ПІД ЧАС РОБОТИ З ТЕКСТИЛЬНИМИ МАТЕРІАЛАМИ

Коробка Дарина Сергіївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті аналізуються особливості вивчення теми про властивості текстильних матеріалів та специфіки їх обробки. Зауважується, що у 6 класі передбачено безпосереднє ознайомлення з властивостями текстильних матеріалів рослинного походження, тканинами для виготовлення вишитих виробів, асортиментом тканин і ниток для виготовлення вишитих виробів. Визначено вимоги безпеки, яких повинні дотримуватися учні під і під час роботи з текстильними матеріалами.

Ключові слова: трудове навчання, текстильні матеріали, безпека праці, технологія виготовлення вишитих виробів, правила техніки безпеки.

Збереженню та цілеспрямованому формуванню здоров'я школярів в умовах сьогодення приділяється значна увага. Не остання роль належить проблематиці формування в учнів знань, умінь безпечної праці на уроках в шкільних майстернях.

Аналіз праць науковців показав, що науково-теоретичним аспектам забезпечення здоров'язбереження дітей і молоді присвячено праці С. Болтівця, Н. Коцур, Л. Горяної, Г. Власюк, О. Завгородньої, Г. Кривошеєвої, В. Несторенко, С. Омельченко.

Загальноосвітні функції освітньої галузі «Технології» трансформуються у наступні дидактичні завдання: трудове виховання, профорієнтаційна робота, політехнічна освіта, творча та продуктивна праця. Ці завдання мають змістовне наповнення у вигляді знань і умінь, виражених практичними діями і мотивацією особистості та її ставленням до трудової діяльності, що проходять через весь період навчання з першого класу включно.

Сучасний вчитель обслуговуючої праці повинен мати досить глибокі фахові знання та вміння формувати в учнів знання, уміння безпечної праці, зокрема і під час роботи з текстильними матеріалами.

На уроці трудового навчання при вивченні теми про властивості текстильних матеріалів у 6 класі передбачено безпосереднє ознайомлення з властивостями текстильних матеріалів рослинного походження, тканини для виготовлення вишитих виробів, асортимент тканин і ниток для виготовлення вишитих виробів [2, с. 17].

Навчальна програма з трудового навчання передбачає орієнтовний перелік об'єктів праці: серветка, закладка, картина, панно, комірець тощо.

Текстильні матеріали для вишивання серветки – це основа, на якій вишивають (тканини, неткані матеріали), а також те, чим вишивають, тобто вишивальні нитки.

Щодо вишивальних ниток, то у залежності від призначення виробу, особливостей тканини, візерунка вишивки і техніки вишивання, то вони можуть використовуватися різноманітної якості, складу, товщиною, кольору, різнитися ціною. З метою реалізації найрізноманітніших проектів необхідне використання тканин, ниток, що різняться якістю, складом, кольором і розміром, а також використання інших матеріалів для вишивання.

Щоб дібрати тканину основи для майбутнього виробу, необхідно визначитися: із призначення вишитого виробу; техніками виконання вишивки; кольоровою гамою вишивки; особливостями візерунка вишивки.

У процесі навчання учнів роботи з текстильними матеріалами важливо навчати учнів правилам техніки безпеки [1, с.464; 3, с.43].

Техніка безпеки (техніка – від грецьк. *technicos* – досвідчений, майстерний) – система технічних заходів, що гарантують безпеку праці і охороняють від ушкоджень (виробничих травм) і шкідливої дії виробничих процесів. Однією з важливих умов на уроках трудового навчання є дотримання учнями правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних норм.

До занять в шкільних майстернях допускаються учні, що не мають медичних протипоказань та ознайомлені з інструкціями з охорони праці. Кожен учень повинен знати й дотримуватися правил безпечної праці в шкільній майстерні, правил пожежної безпеки, санітарно-гігієнічних вимог

Існують певні вимоги безпеки, яких повинні дотримуватися учні під і під час роботи з текстильними матеріалами. До їх переліку належить такі: робота розпочинається учнями лише з дозволу вчителя; не дозволяється робота несправними і тупими інструментами, необхідним є використання інструменту лише за призначенням; прийоми роботи з інструментами повинні відповідати продемонстрованим учителем; не дозволяється вільне носіння з собою різальних і колючих інструментів, вони повинні зберігатися в шкільній майстерні; інструменти та обладнання повинні зберігатися в призначеному місці; під час виконання роботи учні мають утримувати своє робоче місце в належному порядку, а після закінчення роботи охайно та ретельно прибрати.

Учнів потрібно навчити безпечним прийомам користування голкою, ножицями. Вчитель має слідкувати за належним їх виконанням учнями, проводити первинний, поточний і заключний інструктажі та акцентувати додатково увагу на правилах техніки безпеки при виконання швейних робіт.

Отже, формування в учнів знань, умінь безпечної праці під час роботи з текстильними матеріалами відбувається у процесі навчальної діяльності під безпосереднім керівництвом вчителя. Дотримання правил безпечної праці при різних видах трудової діяльності є важливою навичкою.

Список використаних джерел

1. Кудря О. В. Формування в учнів усвідомленого ставлення щодо необхідності організації безпечного життєвого середовища. *Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика* : збірник наук. праць Всеук. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони

- праці. (Полтава, 25–26 квітня 2019 р.). Полтава : ПНПУ, 2019. С. 467-469. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/14727>
2. Навчальна програма «Трудове навчання», 5–9 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
3. Приходченко К. І., Горпинченко Г. В. Практичні заходи зі збереження життя та здоров'я учнів під час освітнього трудового процесу. *Наукова скарбниця освіти Донеччини*. № 4 (13). 2012. С. 43–46.

ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПРОМИСЛІВ

Кравець Ольга Антонівна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті розглянуто питання ролі учителя трудового навчання в формуванні понять безпеки праці, охорони життєдіяльності серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Висвітлюються особливості дотримання правил техніки безпеки у ході вивчення Українських народних промислів.

Ключові слова: трудове навчання, правила техніки безпеки, охорона праці, українські народні промисли.

Кожна із дисциплін шкільної програми має свої особливості викладання та подачі інформації. Уроки трудового навчання, під час яких виконуються практичні завдання з ручної обробки матеріалів, потребують особливої уваги до обладнання робочого місця та техніки безпеки під час перебування у майстернях.

Учитель, при вивченні учнями Українських народних промислів, повинен пам'ятати, що діти шкільного віку не мають достатнього досвіду користування знаряддями праці, вони лише починають системно ознайомлюватись і вивчати правила безпеки життєдіяльності, зокрема, правила безпечної поведінки з матеріалами та відповідними інструментами.

Окрім того, на уроках трудового навчання учні не лише вивчають теоретичний матеріал, а й виконують, здебільшого, практичні роботи, користуються різними інструментами та матеріалами, неправильне поводження з якими може стати причиною травмування та зашкодити їхньому здоров'ю. Тому дуже важливо, щоб педагоги самі знали і дотримувалися правил безпеки, навчали цього учнів під час уроків трудового навчання.

Проведення інструктажів є обов'язковим елементом практичного використання безпеки життєдіяльності на уроках трудового навчання.

За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий [2].

На уроках трудового навчання, учителям необхідно вивчати і запроваджувати з дітьми кращі зразки народної творчості, літературу, присвячену питанням збереження і поліпшення духовного та фізичного здоров'я. Тому що, вони сприяють корекції здоров'я або профілактиці захворювань дітей, знімають м'язову втому і раціональні щодо витрат часу [4].

Процес роботи над усіма проектами у кожному класі має свої технологічні особливості, оскільки учні працюють з різними конструкційними матеріалами. Проекти виконуються з урахуванням уже засвоєних технологій і відповідних знань, умінь і навичок, набутих учнями у попередніх класах. Технології викладено у вигляді переліку процесів обробки різних матеріалів, з якого учитель і учні спільно обирають найбільш доцільні для виготовлення проєктованого виробу [5]. Невід'ємною частиною культури народів України є народні художні промисли, які увібрали в себе риси, притаманні окремим етнографічним регіонам країни. В окремих населених пунктах існували школи традиційного народного